

BEYOĞLU MAHALLE ÇALIŞMA BİRİMLERİ ÇALIŞMA KILAVUZU

İstanbul Bağımlılıkla Mücadele Stratejisi kapsamında İstanbul'da projenin 2.basamağı olan "Mahalle Çalışma Birimleri" ilçemizde kurulmuştur. "Mahalle Çalışma Birimleri" bağımlı ve bağımlılık riski taşıyan kişilere koruyucu-önleyici ve yönlendirme hizmetlerinin ve mahalle içerisindeki huzurun sağlanması konusunda gerekli çalışmalar yapacaktır. Sosyal çevrenin aileden sonra kişiye en çok etki eden basamağı mahalledir. İlçemizde gençlerin karşı karşıya kaldığı bağımlılık sorununun çözümünde onları ve yaşadıkları çevreyi iyi tanıyan;

- Muhtarlar
  - Din Görevlileri
  - Okul Müdürleri
  - Okul Aile Birliği Başkanları
  - Rehber Öğretmenlerden
- Mahalle Çalışma Birimleri (MÇB) oluşturulmuştur.

Mahalle Çalışma Birimlerinin Amacı

- Bağımlı bireyleri ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirmek,
- Gerek yetişkinlere gerekse gençler ve çocuklara yönelik madde kullanımı ve kötü alışkanlıklara karşı koruyucu önleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak,
- Çocuklarımızın hem ailesiyle hem de okuluyla kurduğu bağın sağlıklı olması için çalışmak,
- Okullarımızın ve mahallelerimizin sağlıklı ve huzurlu bir ortam haline getirilmesini sağlamak,
- Bağımlı bireyleri uygun tedavi kurum ve kuruluşlarına yönlendirerek topluma uyum sağlamak ve topluma kazandırmaktır.

Mahalle Çalışma Birimlerinin Görev ve Sorumlulukları

- Risk altındaki bireylerin ve maddeye bulaşmış kişilerin henüz bağımlılık gelişmeden tespit edilmesi mahalle çalışma birimlerinin ana görevidir. Konuyla ilgili koruyucu – önleyici faaliyetlerin yürütülmesi bu birimler üzerinden sağlanacaktır.
- Risk altındaki bireylere ev ziyareti yapılarak durumun yerinde incelenmesi gerekmektedir.
- Risk altındaki öğrencilerin ilgi alanlarına göre spor, sanat ve kültürel faaliyetlere katılmasının öneminden bahsederek bu konuda bilgi almak için Bağımlılık Danışma Birimine yönlendirme yapması beklenmektedir.
- Bağımlılık riski taşıdığı veya bağımlı olduğu tespit edilen kişiler ve ailelerine Beyoğlu Bağımlılık Danışma Birimine (BBDB) yönlendirme yapması, bu konuyla ilgili 191 Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek hattı konusunda bilgilendirme yapması beklenmektedir.
- Ayrıca din görevlilerinin vaaz ve sohbetlerde madde bağımlılığı konusuna değinmesi ve tedavi seçeneklerinden bahsetmesi gerekmektedir. Kendileri ile iletişime geçen aileleri veya tespit ettikleri kişileri Mahalle Çalışma Birimi

- toplantısında tartışmaları ve gerekli önlemleri almaları gerekmektedir.
- Bağımlılık riski taşıdığı veya bağımlı olduğu tespit edilen kişilere ve ailelerine yönelik seminer, eğitim, sanatsal ve sportif faaliyetleri uygun koşullar varsa okullarda yoksa okul dışında organize etmelidir.
  - Birimler, başkan eşliğinde en az ayda 1 kez toplanarak yaptıkları çalışmalarını değerlendirmeli; gerekli durumlarda ilçe alt kurulunun onayına sunmak üzere kararlar almalı ve hazırladıkları toplantı tutanaklarını düzenli olarak BBDB'ye göndermelidir.
  - Birimler İstanbul Bağımlılıkla Mücadele Stratejisi kapsamında 4'er aylık sürelerle yapılan çalışmalarını içeren bir rapor hazırlamalı ve raporlarını düzenli olarak ve aksatmadan Ocak, Mayıs ve Eylül aylarının ilk iş gününde (Ocak ayında 1 yılın toplamını içeren rapor hazırlanmalı) İstanbul Valiliği'ne gönderilmek üzere BBDB'ye göndermelidir.

Riskli Grupların Tespiti:

Risk altındaki bireyleri tespit ederken meslek gruplarının dikkat etmesi gerekenler aşağıda sıralanmıştır:

Muhtarlar ve Din Görevlileri

- Öğrenimini yarıda bırakmış ve işsiz kişiler
- Yetim / öksüz çocuklar
- Aile içi şiddet / istismar ve ihmal olan aileler (Fiziksel, cinsel, psikolojik istismar türlerinden bir tanesi ya da hepsi için geçerlidir)
- Gelir düzeyi asgari ücretin altında olan aileler
- Ailesinde / yakın çevresinde madde kullanımı olan kişiler

Okul Müdürleri ve Rehber Öğretmenler

- Devamsızlığı fazla olan öğrenciler
- Yetim / öksüz çocuklar
- Okul başarısı düşük olan öğrenciler
- Antisosyal, karşıt olma / karşıt gelme, dikkat eksikliği / hiperaktivite bozuklukları tanısı olan öğrenciler
- Disiplin suçu işlemiş olan öğrenciler
- Ailesinde / yakın çevresinde madde kullanımı olan öğrenciler.

Ev Ziyaretleri:

Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Ev ziyaretlerinde 1 rehber öğretmenin hazır bulunması zorunludur.
- Ziyaretlere ya muhtar ya da din görevlisi mutlaka eşlik edecektir.
- Ziyarete gidecek ekip 3 kişiden fazla olmamalıdır.
- Ziyaretlere Rehber Öğretmenler dönüşümlü olarak gidebilir.
- Ziyaret sırasında 'Ev Ziyareti Formu' doldurulmalıdır.
- Yapılan her ziyaret için BBDB'den gönderilen excel tablosu oluşturulmalıdır.

- Yapılan ilk ziyaretlere Sosyal Hizmet Uzmanı eşlik edecektir.

Ziyaret edilen evde bağımlı yok ancak risk varsa:

- Bağımlılık konusundan direkt olarak söz edilmemelidir.
- Ailenin tıbbi, psikolojik ve sosyal durumu değerlendirilmeli, ev ziyareti formu eksiksiz doldurulmalıdır.
- Aile gerekli konularda ilgili kuruma yönlendirilmelidir.
- Özellikle çocuklar ve gençler olmak üzere ailenin sahipsiz olmadığı ve önemsendiği hissettirilmelidir.
- Belli aralıklarda (örneğin ayda bir) ailenin takibi yapılmalıdır.

Ziyaret edilen evde bağımlı varsa:

- Ailenin tıbbi, psikolojik ve sosyal durumu değerlendirilmeli, ev ziyareti formu eksiksiz doldurulmalıdır
- Bağımlı kişi ve yakınları Beyoğlu Bağımlılık Danışma Birimine yönlendirilmelidir.
- Alo 191 hattının 7/24 ulaşılabilir olduğu bilgisi verilmelidir.
- Bağımlı kişi ve yakınlarının ev ziyareti sonrası süreç takipleri Beyoğlu Bağımlılık Danışma Birimi tarafından yapılacaktır.

Görüşmelerde özellikle bağımlı bireyle kurulan iletişimin yargılayıcı, sorgulayıcı ve eleştirel olmaması önemlidir. Bağımlı kişinin madde kullanımı kendi tercihidir. Tedaviye başlaması da kendi tercihi olmalıdır. Tedavi, ancak kişinin tercihi olursa faydalı olur. Tedavi istemeyen bireylere bilgi almak istedikleri herhangi bir konuda istedikleri zaman BBDB'ye başvurabilecekleri bilgisi verilmelidir. Aileler bilgi almak için BBDB'ye yönlendirilebilir. **Hastaların zorla yatışı yasal olarak mümkün olmamakla beraber kendi kararı dışında (ailenin isteği/baskısı vb sebeplerle) tedavi gören kişilerin tedaviden fayda sağlamadıkları, tedaviyi yürütmedikleri bilinmektedir.**

Toplantılar:

- Toplantılar başkan eşliğinde ayda en az bir defa düzenlenecektir.
- Toplantının organizasyonu başkan tarafından yapılacaktır. İhtiyaca göre başkan yardımcısı belirlenebilir.
- Sekreteryaya için birimden bir kişi seçilmelidir. Sekreteryaya toplantı tutanağının hazırlanması, raporlamanın yapılması ve excel tablosunun işlenmesi vb işlerden sorumludur.
- Toplantıda yapılan çalışmalar doğrultusunda tespitte ve ihtiyaca yönelik (çözümü ile birlikte) kararlar alınabilir. Kararların uygulanması üst kurulun onayına bağlıdır. Alınan kararlar üst kurula sunulmak üzere alt kurula sunulmalıdır.

Bağımlılıkta Tedavi Süreci

Bağımlılık tedavi edilebilen bir hastalıktır, kişinin iradesizliğinden kaynaklanan bir sorun değildir. Bağımlılık tedavisi AMATEM polikliniklerinde yürütülmektedir.

- Tedavi konusunda kişinin isteği ve tedaviye uyumu ana etkindir.
- Bağımlılık Danışma Birimi kişiyi tedaviye yönlendirir ve takibini yapar.
- Kişi istemediği durumda tedaviyi durdurma hakkına sahiptir.
- Bağımlılıkta nadiren yatarak tedavi gerekir, çoğunlukla ayaktan tedavi verilir ve buna hastayla görüşen hastane hekimi karar verir.
- Kişinin zorla yatışı ve zorla hastane sevki mümkün değildir.

Beyoğlu Bağımlılık Danışma Birimi

Bağımlılıktan kurtulmak isteyen kişinin birimize başvurması halinde;

Tedavi Öncesi

- Uyuşturucu madde/alkol kullanımının vücuda etkileri ve tedavi olmanın önemi hakkında bilgilendirme yapılır.
- Kişi tedavi olmayı kabul ettiği takdirde Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi AMATEM polikliniğine yönlendirme yapılır.

Tedavi Süreci

- Kişiyle haftalık görüşmeler planlanır.
- İlaçların kullanımı, faydaları ve etkileri hakkında bilgi verilir.
- Psikolojik danışmanlık hizmeti verilir.
- Tedavi sürecinin en önemli destekçisi olan ailelerle görüşmeler yapılır.
- Uyuşturucu maddeyi/alkolü hayatından çıkardığında mutlu ve sağlıklı bir yaşama sahip olması için kişinin ihtiyacına ve ilgi alanlarına göre iş bulabilmesi, spor ve sanat etkinliklerine katılabilmesi gibi konularda ilçedeki ilgili kurumlarla iletişime geçilir.

Aile Yakınlarının birimize başvurması halinde;

- Aileye tedavinin önemi, süreç ve birim işleyişi hakkında bilgi verilir.
- Bağımlılık yaşayan kişi birime davet edilir.

İletişim için:

Beyoğlu İlçe Sağlık Müdürlüğü
Bağımlılık Danışma Birimi

TC Sağlık Bakanlığı

EV ZİYARETİ GÖRÜŞME FORMU

FORM

..... MAHALLE ÇALIŞMA BİRİMİ

1.	Aile Soyadı		Ziyaret Tarihi	... / ... / .....
2.	Evde kaç kişi yaşıyor?		0-18 yaş çocuk sayısı	
3.	Anne – Baba Sağ mı?		Anne / Baba birlikte mi?	
4.	Ailenin Aylık Geliri		Sosyal Güvence	
5.	Ev kira mı?		Ev neyle ısıtılıyor?	
6.	Ev adresi		Telefon	
7.	Ailede bakım gerektiren hasta var mı? Varsa nedir?		Varsa kimde?	
8.	Ailede ruhsal hastalığı olan var mı? Varsa nedir?		Varsa kimde?	
9.	Ailede sabıka kaydı olan var mı?		Varsa kim?	
10.	Okul çağında olup okumayan çocuk var mı? Varsa isimleri?		Varsa ne iş yapıyor?	
11.	Ailede / yakın çevrede bağımlı var mı?		Varsa kim?	
12.	Sigara kullanımı	Anne:	Baba:	Çocuk:
13.	Alkol kullanımı	Anne:	Baba:	Çocuk:

GÖZLEM BÖLÜMÜ

Aile içi şiddet, istismar, ihmal durumları var mı? Varsa ne olduğunu ve şüphelerinizi belirtiniz.	
Ailenin sosyal – ekonomik desteğe ihtiyacı var mı? Aile ısınma, yiyecek, giyecek ihtiyaçlarını karşılayabiliyor mu?	
Gözlemci notları	
Ziyareti Yapanlar Ad - Soyad	